

Прва основна школа краља Петра Другог

Ужице

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ИСТОРИЈУ

ПЕТИ РАЗРЕД

ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И

ВАСПИТАЊА

Време трајања програма: од 2022/2023. до 2025/2026. године

АКТИВ НАСТАВНИКА ИСТОРИЈЕ

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: ПЕТИ

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ учења наставног предмета историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Р.б.	Тема	О	У	П	С	Укупно
1.	Основи проучавања прошлости	3	1			4
2.	Праисторија	2	1			3
3.	Стари исток	3	1	1	1	6
4.	Античка Грчка	6	2	1	1	10
5.	Антички Рим	6	2	2	3	13
	Укупно	20	7	4	5	36

Кључни појмови: историјски извори, хронологија, друштво, држава, стари век.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none">– разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру);– лоцира одређену временску одредницу на временској ленти;– разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости;– именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје;– разврста историјске изворе према њиховој основној подели;– повеже врсте историјских извора са установама у којима	Основи проучавања прошлости	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва.</p> <p>Хронологија – рачунање времена.</p> <p>Подела прошлости и периодизација историје.</p> <p>Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Комуникација</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p>

<p>се чувају (архив, музеј, библиотека);</p> <p>– веронаука: моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру</p>		<p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.</p>		<p>Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора на датим примерима Коришћење ДАТИН-ог е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др.</p>
<p>– наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији;</p> <p>– разликује основне одлике каменог и металног доба;</p> <p>– музичко: исказе своје мишљење о значају и улози музике у животу човека</p> <p>– географија: помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на земљи</p> <p>– ликовно: исказе своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност</p>	<p>Праисторија</p>	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...)</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно- скулптуре Лепенског вира и Винче, музичко васпитање- бубњеви, верска настава- постанак човека, грађанско васпитање- подела друштва по својини... Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно- историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника и др.</p>
<p>– лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока;</p> <p>– користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока;</p>		<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације</p>		<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне</p>

<ul style="list-style-type: none"> – одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; – наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; – идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; – разликује врсте писама цивилизација Старог истока; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; – користи основне историјске појмове – српски: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставном књижевном и некњижевном тексту – географија: повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-технолошким прогресом – ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности – веронаука: моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и култура Старог века 	<p>Стари исток</p>	<p>(Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока.</p> <p>Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије. Основне одлике јудаизма. Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина)</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p>	<p>технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија- Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава- политеизам, грађанско васпитање- однос владара и поданика... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилонa, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону...) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфавет, слик различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панoa, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>
---	--------------------	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – веронаука: моћи да разликује Стари и Нови завет и моћи да преприча библијски опис давања десет Божијих заповести Мојсију – Музичко: исказе своје мишљење о значају и улози музике у животу човека 				
<ul style="list-style-type: none"> – визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; – опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; – лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; – приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој, – идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; – истражи основна обележја и значај религије старих Грка; – разликује легенде и митове од историјских чињеница; – наведе значај и последице освајања Александра Великог; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке 	<p style="text-align: center;">Античка Грчка</p>	<p>Појам античке Грчке – географске одлике. Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија,</p>	<p>Компетениција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)...</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битака Александра Македонског, Аријан)</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:</p>

<p>Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; – израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; – користи основне историјске појмове; – ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности - искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно – српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове – грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита – веронаука: моћи да именије неке политеистичке религије; 		<p>медицина, уметност, архитектура, беседништво, Олимпијске игре).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности).</p> <p>Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед...</p> <p>Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба</p>		<p>илустрација (Бацач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; – користи основне историјске појмове; – лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; – наведе основне разлике између античке римске републике и царства; – разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; – истражи основна обележја и значај религије античког Рима; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; – наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; – лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију – ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој 	<p style="text-align: center;">Антички Рим</p>	<p style="text-align: center;"><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам античког Рима – географске одлике и периодизација.</p> <p>Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему).</p> <p>Структура друштва и уређење Римске републике.</p> <p>Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда).</p> <p>Рим у доба царства – принципат и доминат.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања).</p> <p>Хришћанство – појава и ширење.</p> <p>Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства).</p> <p>Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p>	<p>Компетениција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)...</p> <p>Осмишљавање додатног материјала из историје</p> <p>Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p> <p>Истражује и излаже биографије познатих личности-Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал</p>
---	--	--	---	---

<p>уметности</p> <ul style="list-style-type: none"> – српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном или некњижевном тексту – грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита анализира сукоб из различитих углова – веронаука: моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века – ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; 		<p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...).</p> <p>Римски пантеон. Гладијаторске борбе.</p>		
--	--	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

-корелација са градивом из предмета Познавање природе и друштва кроз: обнављање појмова и садржаја који се односе на увод у историју (појам времена, прошлости, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости (аристократија, демократија, монархија, република и сл).

Између предмета:

-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (попут оних из народне књижевности, грчких митова и сл).

-математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости...

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

- ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности старог века (праисторијска уметност, доба антике, ранохришћанска уметност и архитектура), израда панора, плаката, цртежа, модела;
- географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава...
- грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл).
- верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство- православно и католичко, ислам, јудаизам).
- музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике (музика у праисторији, музика у време антике и сл);
- физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. образовање младих Египћана, Спартанаца и Римљана, Олимпијске игаре у Старој Грчкој сл.).

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ	
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Дефинише,индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава, тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се....
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Припремање, организовање, читање, објашњавање,разговор, слушање,посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење,процењивање, одлучивање.

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика.

Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања)

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета , као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

У току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: при крају првог полугодишта и на крају школске године. Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од дванаест питања- 6 на основном, 4 на средњем и 2 на напредном нивоу (или са шест питања- 3 основном; 2 на средњем и 1 на напредном нивоу). Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним приказом процене остварености стандарда по нивоима. У тестовима ће преовладавати задаци отвореног типа.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>-Комисија ученика и наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневн о бележење током године</p>	
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка прецизност</p> <p>Сналажење на карти</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>	
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Редовност доношења домаћег</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>	
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>Свакодневн о током године праћење/ пресек стања за тромесечје (око 16 часова)</p>	
				<p>На крају наставне године</p>	

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме, 4 пута годишње, по две по полугодишту и две 15-минутне провере</p>
			<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која ураде добијају +5 Остали који успешно ураде + Ометају друге и не раде задато -</p>	<p>По потреби</p>
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова -5 за 45 секунди За 4 -4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>

Ангажовање ученика у настави.	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима, Данима сећања, обележавању важних датума -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања --Пројектне активности	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација,...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта - Сећање на важне догађаје - иницира и учествује	-Пресек стања по тромесечјима
		– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)			
		– показује делимични степен активности и ангажовања (3)			
		– показује мањи степен активности и ангажовања (2)			
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

редни број теме	ТЕМА/ОБЛАСТ	СТАНДАРДИ
I	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
II	ПРАИСТОРИЈА	ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

		<p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p>
III	СТАРИ ИСТОК	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
IV	АНТИЧКА ГРЧКА	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>
V	АНТИЧКИ РИМ	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p>

	<p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
--	--

ПРОЈКТНА НАСТАВА:

Ученици ће бити укључени у реализацију овог вида наставе у оквиру већег броја предмета.

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступци остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Живот и дело Светог Саве	6	Предлажу задатке, деле се у групе, организују поделу посла унутар групе, организују истраживачки део посла, прикупљају и обрађују податке, праве паное, презентације, анкете и чек листе, презентују радове, процењују рад групе, процењују рад других група.	Предлаже тему, координира рад група, осигурава поштовање временских оквира, усмерава рад ученика, саветује, проверава тачност, процењује успешност рада групе, прати и оцењује активности ученика.	1. дијалогска	Усвајање градива у већем обиму Боље разумевање градива Повезивање теоријских знања са практичним искуствима Примена стечених знања у решавању свакодневних ситуација Повезивање градива различитих предмета у
2. демонстративна					
3. илустративна					
Време реализације:				Међупредметно повезивање (корелација)	

Последња недеља јануара- у оквиру Савиндана 27. јануар				У извођење програма биће укључени наставници из неколико предмета: историја, српски, веронаука, географија, ликовно.	решавањеу постављених задата Неговање тимског духа и сарадње
---	--	--	--	---	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ДОПУНСКИ РАД:

Планирани број часова: 9

Циљ допунске наставе: допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима била потребна додатна подршка). Исти су подложни корекцији.

Глобални план допунског рада из историје у петом разреду:

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Основи проучавања прошлости	2	Слушају, питају	– подстиче на усвајање знања – мотивише за рад – методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	– дијалогска – демонстративна	Боље разумевање
Праисторија	1	Слушају, питају, упоређују	– подстиче на усвајање знања – мотивише за рад – методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	– дијалогска – демонстративна – илустративна	Боље разумевање и уочавање
Стари исток	2	Слушају, питају, упоређују	– подстиче на усвајање знања – мотивише за рад – методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	– дијалогска – демонстративна – илустративна	Боље разумевање и уочавање
Античка Грчка	2	Слушају, питају	– подстиче на усвајање знања – мотивише за рад – методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	– дијалогска – демонстративна – илустративна	Боље разумевање и уочавање
Антички Рим	2	Слушају, питају	– подстиче на усвајање знања – мотивише за рад – методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	– дијалогска – демонстративна – илустративна	Боље разумевање и уочавање

ДОДАТНИ РАД:

Планирани број часова: 9

Циљ додатне наставе: додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје.

Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад). Исти су подложни корекцији.

Глобални план додатног рада из историје у петом разреду:

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Основи проучавања прошлости	2	Активно слушају, питају, упоређују, истражују, закључују	<ul style="list-style-type: none"> – подстиче на истраживачки рад, буди радозналост – методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму – мотивише ученике за учешће на такмичењима 	<ul style="list-style-type: none"> – дијалогска – демонстративна – илустративна 	Усвајање знања у већем обиму
Праисторија	1	Активно слушају, питају, упоређују, истражују, закључују	<ul style="list-style-type: none"> – подстиче на истраживачки рад, буди радозналост – методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму – мотивише ученике за учешће на такмичењима 	<ul style="list-style-type: none"> – дијалогска – демонстративна – илустративна 	Усвајање знања у већем обиму
Стари исток	2	Активно слушају, питају, упоређују, израђују реферате	<ul style="list-style-type: none"> – подстиче на истраживачки рад, буди радозналост – методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму – мотивише ученике за учешће на такмичењима 	<ul style="list-style-type: none"> – дијалогска – демонстративна – илустративна 	Усвајање знања у већем обиму

Античка Грчка	2	Активно слушају, питају, упоређују, истражују, закључују	<ul style="list-style-type: none"> – подстиче на истраживачки рад, буди радозналост – методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму – мотивише ученике за учешће на такмичењима 	<ul style="list-style-type: none"> – дијалогска – демонстративна – илустративна 	Усвајање знања у већем обиму
Антички Рим	2		–	–	

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА:

Недељни фонд часова: 1

Годишњи фонд часова: 36

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Проширење знања из историје
- Развијање међусобне сарадње и корелације између предмета
- Упознавање историјских знаменитости нашег града и околине
- Развијање и неговање другарства, креативности, тимског рада, стицање добрих навика и естетских вредности

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- Историјске радионице;
- Коришћењем савремених наставних средстава путем презентација ;
- Израда тематских историјских паноа;
- Приказивање дечјих радова кроз изложбе на задате теме из историје

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ СА НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА: географија, српски језик и ликовна култура.

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ : СЕПТЕМБАР – ЈУН

АКТИВНОСТИ:

- Уређење учионица и кабинета (одељенске заједнице, одељенски старешина)
- Одржавање тематских изложби у школи (ученици, наставници)
- Посете музеју, архиву, изложбама...(ученици, наставници)
- Уређење одељенских паноа (наставници, ученици)
- Учешће у пројектима и конкурсима

- Сарадња са другим школама
- Сарадња са институцијама локалне самоуправе

ПРОГРАМ РАДА ИСТОРИЈСКЕ СЕКЦИЈЕ

Садржаји програма	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно-васпитном раду
Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и уређење простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, зидних новина, анализа историјских карата	4	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ историјске карте, скице, шеме, графикана Међупредметно повезивање, корелација са екскурзијама и актуелним годишњицама и датумима	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, излагање
Израда семинарских радова, есеја, кратких сентенци на одређену тему	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих Анализа изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Излагање материјала, Писање рада на одређену тему
Посете изложбама, културним институцијама	6	Упознавање са културним институцијама града, неговање локал-патриотизма и знања везаних за локалну историју, стицање навика обиласка и чувања културно-историјских објеката, организовањем посета одговарајућим изложбама и садржајима и учешћем у њиховом очувању и поштовању	Разговор, анализа, размена утисака, посете, учешће у манифестацијама
Припрема и учешће на такмичењима	18	Проширивање знања из историје Представљање школе на такмичењима	Решавање тестова, питања, разговор
Занимљива историја	1	Повећање заинтересованости за активности из историје	Квизови, асоцијације, гледање цд-ова и ДВД-ијева
	36		